

Jaarverslag Tiny Forest 2020

'Elke buurt zijn eigen minibos'

1

Auteur: Daan Bleichrodt, projectleider Tiny Forest bij IVN Natuureducatie

Datum: april 2021

Inhoud

Inleiding	4
Resultaten in vogelvlucht	4
Doelen en resultaten Tiny Forest 'Elke buurt zijn eigen bos'	5
Doelen	5
Beoogde resultaten eind 2021	5
1. 100 Tiny Forests met buitenlokaal	6
Van 60 naar 108 Tiny Forests in 2020	6
Van 600 naar 2000 Tuiny Forests in 2020	6
Eerste twee Tiny Forests in België.....	6
Eerste Tiny Forest in Engeland	7
Eerste Tiny Forest in Curacao	7
2. Beleidsmakers en bedrijven investeren duurzaam	8
Partnergemeenten	8
Tiny Forest door bedrijven	8
Tiny Forest voor bedrijven.....	8
3. 100 leerkrachtenteams en 13.750 Tiny Forest Rangers opgeleid	9
4. Wetenschappelijk onderzoek	10
Citizen science – onderzoeken met vrijwilligers	10
Wat ontdekten de vrijwilligers in 2020?	10
Co2 opslag	10
5. Meer dan 1 miljoen Nederlanders bereikt	11
IVN kanalen	11
Landelijke media.....	11
Internationale media.....	11
6. Do-it-yourself.....	14
Cursus Tiny Forest	14
Ecosystem Restoration Camps	14
Online cursus Tuiny Forest	14
Tiny Forest – klein bos, groot avontuur	15
7. 2021 en verder	15
Elke buurt zijn eigen bos	15
Europa	15
Aanvragen EU	15

Inleiding

Dit jaarverslag geeft een overzicht van de belangrijkste resultaten van het buurt project Tiny Forest – Elke buurt zijn eigen minibos in 2020.

Afgelopen jaar stond in het teken van de coronapandemie. Die ook een groot effect heeft gehad op de wijze waarop het project is uitgevoerd. In maart 2020 startte de eerste lockdown en was het voor het eerst niet mogelijk om met kinderen en buurtbewoners bomen planten. Zo'n plantdag is voor kinderen, leerkrachten en initiatiefnemers het hoogtepunt van het project. Ook is de plantdag vaak reden voor een leuk buurtfeest en dit vergroot de betrokkenheid van zowel de scholen als de buurt. Een aantal plantdagen zijn uitgesteld naar het najaar van 2020, maar sommige bossen moesten toch de grond in – omdat de bodem al bewerkt was en de bomen al besteld waren.

Bij hoge uitzondering zijn er een aantal bosjes zonder kinderen geplant. De kinderen kregen wel een verslag van de plantdag van hun bosje en een persoonlijke uitnodiging om een keer te komen kijken. Dit heeft IVN gedaan door middel van een leuke vlog voor de kinderen. Daarnaast konden er tot de zomervakantie bijna geen leerkrachten worden getraind om buitenles te geven en was het vaak niet mogelijk om gastlessen op scholen te geven. Ook buurtbijeenkomsten en inspraakavonden werden vervangen door video-calls. Niet zo leuk als normaal, maar wel effectief.

Gelukkig was de flexibiliteit van het Tiny Forest team groot, ondanks de omstandigheden. De trainingen voor de leerkrachten werden buiten op afstand verzorgd, de gastlessen werden omgezet naar digitale lessen en draaiboeken voor plantdagen in het najaar werden soms wel drie keer herzien – door steeds scherpere maatregelen. Vanaf eind oktober tot half december zijn er zoveel mogelijk Tiny Forests samen met kinderen geplant. Na de sluiting van de basisscholen in december was dit niet langer mogelijk.

Toch is het ondanks alle tegenslag gelukt om in november het 100^e Tiny Forest van Nederland te planten in Maastricht. Op 31 december 2020 lagen er al 108 Tiny Forests in de openbare ruimte.

Resultaten in vogelvlucht

In 2020 ...

- ... plantten we 48 Tiny Forests in de openbare ruimte, 1400 Tuiny Forests en legden 60 particulieren een Tiny Forest aan in de eigen achtertuin;
- ... realiseerden we met Earthwatch het eerste Tiny Forest in Engeland en met Goodplanet de eerste twee minibossen in België;
- ... ging het onderzoek van Wageningen University & Research naar biodiversiteit, hittestress en CO2 opslag door;
- ... legde Lister Building en IVN een Tiny Forest op hun bedrijventerrein in Weert aan;
- ... en Tiny Forest weer veel regionale, landelijke en internationale media-aandacht.

Benieuwd naar Tiny Forest in 2020? Sla de bladzijde om en duik erin!

May the forest be with you,

Daan Bleichrodt

Projectleider Tiny Forest

Doelen en resultaten Tiny Forest 'Elke buurt zijn eigen bos'

In 2018 ging IVN Natuureducatie van start met onderstaande doelen en resultaten. Hoewel het project officieel nog tot eind 2021 loopt, is een groot deel van de onderstaande resultaten al behaald. In dit verslag staat per resultaat de voortgang beschreven met een vooruitblik naar 2021.

Doelen

1. Verbinden van (stads)mensen met de natuur. Dit is nodig omdat 60% van de Nederlandse bevolking in de stad opgroeit, ver weg van de natuur.
2. Vergroten van de (be)leefbaarheid van buurten. Door het vergroten van de sociale cohesie en meer groen in de buurt.
3. Bijdragen aan het klimaatbestendig maken van steden en bebouwde omgevingen. Kleine bossen zuiveren lucht, reduceren hittestress, bergen water en stimuleren biodiversiteit.

5

Beoogde resultaten eind 2021

1. De realisatie van 100 Tiny Forests met een buitenlokaal. Het beheer en gebruik van de minibossen worden geborgd in een beheer- en beleefplan.
2. Zorgen dat beleidsmakers op de hoogte zijn van de effecten van Tiny Forests. Zo blijven fondsen, bedrijven en overheden investeren in Tiny Forests.
3. Leerkrachtenteams van 100 scholen opleiden en uitrusten om 13.750 Tiny Forest Rangers op te leiden. Deze leerlingen leren hoe ze zorg dragen voor hun bos en hoe ze de natuur kunnen beleven.
4. Met wetenschappelijk onderzoek aantonen dat Tiny Forests bijdragen aan biodiversiteit, het klimaatbestendiger maken van steden en aantonen hoeveel CO2 Tiny Forests opslaan.
5. Meer dan 1 miljoen Nederlanders bereiken met Tiny Forest.
6. Nieuwe initiatiefnemers zelf aan de slag laten gaan via het Tiny Forest Netwerk. Zo steunen IVN en bestaande initiatiefnemers hen met bijeenkomsten, trainingen en digitale middelen.

1. Honderd Tiny Forests met buitenlokaal

Van 60 naar 108 Tiny Forests in 2020

Op 25 november 2020 plantte IVN het 100^e Tiny Forest van Nederland aan in Maastricht met de leerlingen van basisschool de Vlinderboom. En op 31 december 2020 lagen er 108 Tiny Forests in de openbare ruimte. Wil je weten of er ook een Tiny Forest bij jou in de buurt ligt? Kijk dan op deze kaart: <https://www.ivn.nl/tinyforest/onze-bossen>

6

Van 600 naar 2000 Tuiny Forests in 2020

In 2019 ontwikkelden wij Tuiny Forest, een inheems bosje op tuinformaat van 6 vierkante meter. Dit doe-het-zelf project is geen onderdeel van het programma elke buurt zijn eigen bos, maar draagt wel bij aan het aantal inheemse bomen dat we samen met buurtbewoners planten. Daarnaast inspireren tuineigenaren elkaar op deze manier om hun tuin te vergroenen. In 2019 bestelden 600 tuineigenaren een Tuiny Forest en in 2020 maar liefst 1400. Daarmee komt het aantal Tuiny Forests al op 2000 in twee jaar tijd. Dat is dus 12.000 vierkante meter nieuw bos!

Eerste twee Tiny Forests in België

IVN sloot in 2019 een samenwerking met Goodplanet om Tiny Forests in België uit te rollen. In maart 2020 gingen er twee Tiny Forests in België de grond in – in gemeenten Brussel en Schoten. Door de coronamaatregelen was het in maart 2020 helaas niet mogelijk om samen met buurten en scholen te planten. De hoop is dat dit in het najaar van 2021 wel weer mogelijk is.

Foto: 1e Tiny Forest in schoten in mei 2020

Eerste Tiny Forest in Engeland

In 2019 sloegen IVN en Earthwatch de handen ineen om samen Tiny Forests in Engeland op te zetten. Earthwatch gaat aan de slag om de effecten van de bosjes met *citizen science*, wetenschap met actieve hulp van burgers, in kaart te brengen. In 2020 plantte Earthwatch het eerste Tiny Forest van Engeland in Witney, een dorpje net buiten Oxford. De plantdag werd door IVN-vrijwilliger Karin van Toor begeleid.

7

Foto: Tiny Forest Witney (Oxford) juni 2020

Eerste Tiny Forest in Curaçao

Lennart Bak van Hofi Chiki realiseerde in 2020 zijn eerste Tiny Forest in Curaçao. Het kostte hem bijna anderhalf jaar om de juiste boomsoorten op te sporen en om dit project op te zetten. Nu ligt het eerst minibos naast een lokale basisschool in Willemstad. Hieronder een foto van de plantdag.

Foto: Plantdag Hofi Chiki Willemstad

2. Beleidsmakers en bedrijven investeren duurzaam

In 2020 groeide het aantal Tiny Forests van 60 naar 108, sloten vijf nieuwe partnergemeenten zich bij Tiny Forest aan, sponsorden drie bedrijven Tiny Forests en legde Lister Buildings een Tiny Forest aan op haar eigen bedrijventerrein.

Partnergemeenten

In 2020 verwelkomde IVN vijf nieuwe partnergemeenten: Barendrecht, Kaag en Brasem, Katwijk, Leidschendam-Voorburg, Ridderkerk en Schiedam. Deze gemeenten leggen de komende jaren samen met scholen en buurtbewoners 16 nieuw minibossen aan, dankzij de financiële steun van Provincie Zuid-Holland.

8

Tiny Forest door bedrijven

Spadel steunde de aanleg van het eerste Tiny Forest in Amsterdam, dat op 19 november werd aangelegd bij Openbare Basisschool de Schakel in de Bijlmer. Spadel maakte ook het eerste Tiny Forest in Brussel mogelijk, dat op 19 maart werd geplant. Nedlin zegt toe de komende jaren minimaal 2 scholen te steunen bij de realisatie van een Tiny forest en in het noorden van het land keurde Google een aanvraag voor vier Tiny Forests goed.

Tiny Forest voor bedrijven

In maart 2020 toverde Lister Buildings samen met IdVerde en IVN natuureducatie 22 parkeerplaatsen om tot een inheems bos met buitenwerkplek. Lister Buildings heeft de ambitie om een grote speler in de houtbouw te worden en wil daarom graag bijdragen aan het herstel van bossen en biodiversiteit. De komende jaren gaat Lister Buildings duizenden woningen bouwen en zelfs buurten inrichten. In elke nieuw te realiseren buurt leggen ze ook een Tiny Forest aan. Het eerste Tiny Forest op hun eigen terrein is de start van een meerjarige samenwerking tussen IVN en Lister Buildings. Dit Tiny Forest is gefinancierd door Lister Buildings.

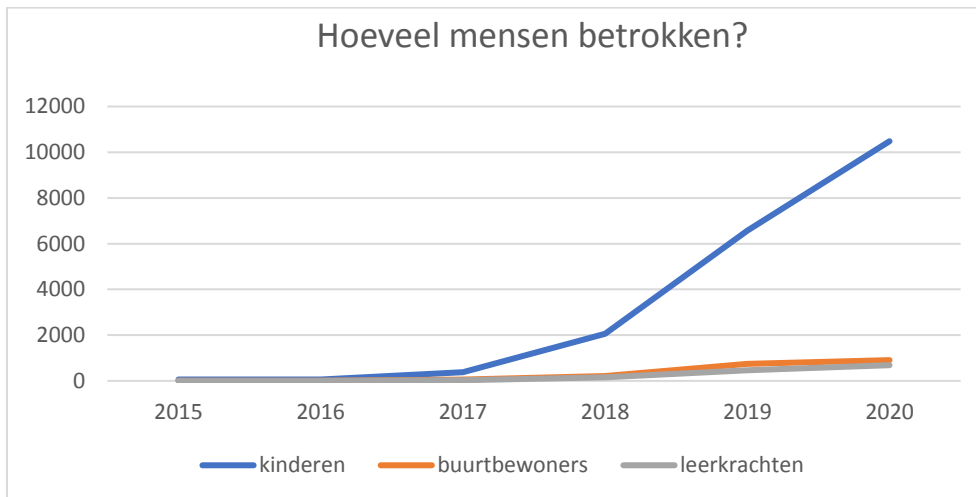
Afbeelding: Tiny Forest Lister Buildings juni 2020

3. 100 leerkrachtenteams en 13.750 Tiny Forest Rangers opgeleid

Het aantal bossen is belangrijk, maar het gaat vooral om het aantal mensen dat meedoet en zich betrokken voelt bij de natuur. Onderstaande grafiek laat zien hoeveel buurtbewoners, leerkrachten en kinderen door de jaren mee hebben geholpen om de honderd minibossen te maken. Tot nu toe hebben we meer dan 10.000 Tiny Forest Rangers opgeleid, bijna 1000 leerkrachten getraind en hielpen bijna 1000 buurtbewoners mee aan de realisatie van de minibossen.

9

Tiny Forest zorgt ervoor dat kinderen een band opbouwen met de natuur en die spelenderwijs kunnen ontdekken. Daarom is het zo belangrijk dat elke school een eigen natuurgebiedje dicht in de omgeving heeft. Op onderstaande foto plant het Indiase meisje Dymyra de eerste boom van het honderdste minibos – zij woonde net een maand in Nederland. Voor ons een bijzonder toeval, omdat Tiny Forest ook uit India komt.

Afbeeldingen: Dymyra uit India plant 1^e boom van het 100^e Tiny Forest in Maastricht en haar naamkaartje

4. Wetenschappelijk onderzoek

Het onderzoek van Wageningen University & Research startte in februari 2017 in de gemeente Zaanstad. De onderzoekers volgden een jaar lang de ontwikkeling van de biodiversiteit van twee Tiny Forest in Zaanstad en vergeleken beide bosjes met een naastgelegen bosplantsoen. In 2018 startte dankzij de toekenning van de Nationale Postcode Loterij een vervolgonderzoek. In dit onderzoek nemen de onderzoekers het effect van 11 verschillende Tiny Forests op biodiversiteit, hittestress en CO2 opslag onder de loep. In 2020 volgden geen tussentijdse onderzoeksresultaten, maar ging het verzamelen van data gewoon door.

Citizen science – onderzoeken met vrijwilligers

10

In 2019 leidde IVN voor het eerst onderzoeksvrijwilligers op. Maar liefst 100 mensen gingen van start met het monitoren van de biodiversiteit. De lockdown in maart 2020 had grote weerslag op het werk van deze vrijwilligers. Er kwamen veel afmeldingen, omdat vrijwilligers in de risicogroep vielen of omdat de lockdown genoeg andere uitdagingen met zich meebracht. Toch zijn we trots op de groep die in 2020 vol goede moed doorgingen met het verzamelen van data. Er is nog altijd een actieve groep van 20 vrijwilligers die helpt met het verzamelen van data.

Vind je het leuk om meer te lezen over onderzoeksvrijwilligers? Christine Wortmann schreef een aantal blogs over haar werk als onderzoeksvrijwilliger: <https://www.ivn.nl/tinyforest/blogs-over-tiny-forests>

Wat ontdekten de vrijwilligers in 2020?

Van 2018 tot en met 2020 hebben de onderzoeksvrijwilligers in 11 Tiny Forest in totaal 199.345 waarnemingen gedaan. De meeste waarnemingen werden gedaan in het Groene Woud en het Gouwse Bosje in Zaanstad. In totaal ontdekten de vrijwilligers 900 verschillende dier- en plantsoorten, dit is een toename van 305 diersoorten ten opzichte van eind 2019.

De gegevens van de ecologen van WENR zijn op 1 april 2021 gepresenteerd tijdens het webinar Tiny Forest, klein bos groot avontuur. Kijk het webinar hier terug: <https://www.ivn.nl/tinyforest/nieuws/kijk-het-webinar-tiny-forest-klein-bos-groot-avontuur-terug>

Co2 opslag

In 2019 rondde WENR het onderzoek naar de CO2 opslag van Tiny Forest af. Een Tiny Forest van 200m2 slaat jaarlijks 127,5 Kg CO2 op en de verwachting is dat dit stijgt naar 250 kg per jaar.

5. Meer dan 1 miljoen Nederlanders bereikt

In 2018 bereikten we al meer dan 6 miljoen Nederlanders via de media. In 2019 verschoof de media-aandacht, er kwam veel exposure van regionale media en een aantal landelijke dagbladen, tv en radio. In 2020 volgde toch een nieuwe golf van landelijke media-aandacht voor Tiny Forest en nam ook de regionale belangstelling weer toe – ook lokaal leeft dit project enorm. Hieronder een overzicht van de belangrijkste mediamomenten.

IVN kanalen

In 2020 werd de IVN website (www.ivn.nl/tinyforest) door 70.000 unieke bezoekers bekeken. Er waren een aantal duidelijke pieken te zien in het jaar. Vooral de oproep voor tuineigenaren om zich in te schrijven voor de cursus voor een Tiny Forest in de eigen achtertuin leverde veel bezoekers op. In 2020 steeg het aantal nieuwsbrief abonnees van 3.160 naar 5.748. Het handboek Tiny Forest werd tot nu toe 5.351 keer gedownload.

11

Tiny Forest in het nieuws: een paar voorbeelden

Karin van Toor bij NPO1 Spraakmakers:

Je kan gewoon een eigen 'Tiny Forest' in je tuin beginnen! - zondag 16 augustus 2020

Deze week kregen 20 huishoudens 750 euro én een cursus van IVN Natuureducatie om hier ook mee aan de slag te gaan. Geen laurierboom of bamboe: nee, alleen inheemse soorten horen in een tiny forest. Goed voor de biodiversiteit maar óók voor verkoeling. Karin legt uit hoe het precies werkt.

<https://www.nporadio1.nl/fris/onderwerpen/63365-2020-08-16-je-kan-gewoon-een-eigen-tiny-forest-in-je-tuin-beginnen>

Landelijke media

De Telegraaf schreef een artikel op de natuurpagina, we sloten een media partnership met Roots en waren te zien bij 1 tegen 50. Roots sponsorde een Tiny Forest in Zaanstad en gaat de ontwikkeling van dat bosjes de komende jaren volgen met een serie van artikelen in het blad en op de website.

Artikel Telegraaf lezen?

<https://www.telegraaf.nl/lifestyle/1754456685/een-klein-bos-in-je-achtertuin-waarom-ook-niet>

Internationale media

In maart 2020 trokken we met Tiny Forest de grens over en plantte IVN Tiny Forests in Oxford, Schoten en Brussel. Kranten in Nieuw-Zeeland, Frankrijk, Ierland en Duitsland schreven artikelen over dit project. Hieronder een aantal hoogtepunten. Meer weten? <https://www.ivn.nl/tinyforest/tiny-forest-worldwide/media>.

BBC besteedde aandacht aan de 1^e plantdag in Oxford in maart 2020.

In juni 2020 wijdde the Guardian een [artikel](#) aan de opmars van Tiny Forest in Europa.

Fast-growing mini-forests spring up in Europe to aid climate

Miyawaki forests are denser and said to be more biodiverse than other kinds of woods

▲ A Miyawaki forest being planted on the outskirts of Paris, France. Photograph: Courtesy of Boomforest

Dit werd begin juli opgepikt door het World Economic Forum, die een artikel en een filmpje maakte over de groeiende beweging van de minibossen.

- Filmpje bekijken: <https://www.weforum.org/videos/these-tiny-urban-forests-could-be-a-secret-weapon-against-climate-change>

13

6. Do-it-yourself

Nu we richting het einde van het Tiny Forest programma bewegen, wordt het steeds belangrijker om mensen uit te rusten om zelf een minibos aan te leggen. In 2020 leidden Alina Salomon en Karin van Toor 60 mensen op om een eigen Tiny Forest te maken en ontwikkelde Daan Bleichrodt voor Ecosystem Restoration Camps een Engelstalige cursus voor Tiny Forest.

Cursus Tiny Forest

In 2020 volgden 40 particulieren de cursus Tiny Forest. De twintig tuineigenaren kregen € 750 voor bomen, bodembewerking en andere materiaalkosten en een tweedaagse cursus. Deze cursus werd gefinancierd door de Nationale Postcode Loterij en de andere door provincie Gelderland. In 2020 legden 30 van de 40 cursisten hun minibos aan, en voor het einde van het plantseizoen (april 2021) verwachten de overige deelnemers ook hun minibos af te hebben.

Ecosystem Restoration Camps

In mei 2020 startte Ecosystem Restoration Camps (ERC) samen met Gaia Education een *Massive Online Open Course (MOOC)* om mensen uit te rusten om zelf de natuur te herstellen. ERC vroeg IVN Natuureducatie om een online cursus te maken over het herstellen van natuur in de stad. Daan Bleichrodt maakte een online module voor de cursus om mensen te leren hoe ze een parkeerplaats om kunnen toveren tot een inheems minibos. 155 deelnemers deden mee aan de cursus van ERC en Gaia Education, en daarvan kozen 12 deelnemers ervoor om een Tiny Forest te maken als eindopdracht. In november 2020 startten 175 nieuwe deelnemers, die de cursus in 2021 afronden.

Daarnaast plaatsten is de module over het maken van een Tiny Forest ook op de IVN Natuuracademie geplaatst, om een groeiend aantal internationale volgers te helpen om zelf aan de slag te gaan. Benieuwd naar de cursus? Kijk op <https://natuuracademieonline.ivn.nl/resources/how-to-create-a-tiny-forest>

Online cursus Tuiny Forest

In 2020 nam Tuiny Forest een grote vlucht en werd het steeds populairder om een klein bosje in de tuin te planten. Om mensen te helpen om dit aan te leggen, maakte IVN een online cursus. In deze cursus leren tuineigenaren hoe ze de tuin verrijken met een eigen minibosje: <https://natuuracademieonline.ivn.nl/resources/e-module-tuiny-forest>

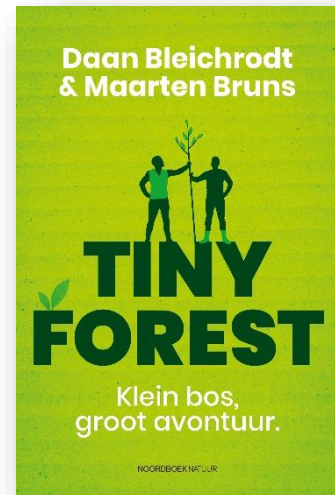

Tiny Forest – klein bos, groot avontuur

In 2020 schreven Daan Bleichrodt en Maarten Bruns een boek over Tiny Forest. Binnen vijf jaar groeide een Zaans minibos uit tot een rage. Hoe kon het zo vreselijk uit de hand lopen? Daan en Maarten geven de lezer een kijkje achter de schermen en laten zien hoe dit stadsbosje uitgroeide tot een boom van een beweging. Ga mee op reis en dompel jezelf onder in de wereld van de stadsnatuur en alles wat daarbij komt kijken ...

Wij hopen met dit boek andere groene pioniers te inspireren, en misschien ook wel te behoeden voor de fouten die wij onderweg maakten.

Het boek is te bestellen via: <https://winkel.ivn.nl/tiny-forest-klein-bos-groot-avontuur.html>

7. 2021 en verder ...

Het project Tiny Forest *Elke buurt zijn eigen bos* begon in februari 2018 en loopt nog tot eind 2021. Maar daarmee is het Tiny Forest project niet ten einde. Provincie Limburg heeft toegezegd om Tiny Forests te willen financieren de komende jaren, en ook Provincie Zuid-Holland heeft nog financiering beschikbaar voor een aantal gemeenten. Daarnaast tonen ook bedrijven steeds meer interesse in een eigen bos met buitenwerkplek en neemt de interesse in Europa ook toe en IVN wil binnen vijf jaar in elk land in de EU een Tiny Forest realiseren en in elk land een partner opleiden om het programma verder uit te rollen.

Elke buurt zijn eigen bos

Dit project loopt officieel op 31 december 2021 af. Toch zijn er door de coronamaatregelen bijna 20 Tiny Forests uitgesteld. Daardoor zullen we nog tot april 2022 nodig hebben om de Tiny Forests die binnen het project *Elke buurt zijn eigen bos* vallen, te planten. Wij verwachten in juni 2022 het project te kunnen afronden. Dankzij de bijdragen van provincies, gemeenten, bedrijven en andere financiers leggen we niet 100, maar 200 (!) Tiny Forests aan in de openbare ruimte.

Europa

In 2020 begonnen we in België, Curacao en Engeland, in 2021 breiden we ons Europese netwerk verder uit. Door de aandacht van World Economic Forum, the Guardian en BBC krijgen we verzoeken uit allen windstreken van Europa binnen. In 2021 wordt er een online platform ontwikkeld om ook mensen in het buitenland te helpen om hun eigen bos te maken. Daarnaast lopen de samenwerkingsverbanden met GoodPlanet en Earthwatch door. Earthwatch plant in 2021 waarschijnlijk 30 Tiny Forests en GoodPlanet naar verwachting 5.

In samenwerking met the Foundation for Environmental Education willen we het Tiny Forest initiatief uitbreiden naar een aantal leden in Europa. Wij verwachten in 2021 een start te maken met Tiny Forest in Griekenland, Malta en Tsjechië.

Aanvragen EU

IVN Natuureducatie, Earthwatch en GoodPlanet dienden in 2020 een aantal Europese aanvragen in bij de EU. Via LIFE en Horizon2020 hopen we Europese steun te krijgen om Tiny Forest in Europa uit te rollen.

